TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2019. gada 16. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2003/96/EK – Nodokļu uzlikšana energoproduktiem un elektroenerģijai – 21. panta 5. punkta trešā daļa – Nelielu elektrības ražotāju atbrīvojums no nodokļa, kas ir atkarīgs no saražotās elektroenerģijas aplikšanas ar nodokli – Iekšējā nodokļa par elektroenerģijas gala patēriņu pārejas periodā neesamība – 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Pienākums no nodokļa atbrīvot energoproduktus un elektroenerģiju, kas tiek izmantota elektroenerģijas ražošanai

Lietā C-270/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 13. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 19. aprīlī, tiesvedībā

UPM France SAS

pret

Premier ministre,

Ministre de l'Action et des Comptes publics,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*] (referents), tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāte: E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs: D. Diterts [*D. Dittert*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 14. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *UPM France SAS* vārdā – *G. de Cordes*, *avocat*,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *A. Alidière*, pārstāvji,

– Spānijas valdības vārdā – *A. Rubio González* un *V. Ester Casas*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Armenia* un *C. Perrin*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – franču.

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2019. gada 23. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV 2003, L 283, 51. lpp.), 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 21. panta 5. punkta trešo daļu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *UPM France SAS* (turpmāk tekstā – "*UPM*") un *Premier ministre* [premjerministru] un *ministre de l'Action et des Comptes publics* [Valsts pārvaldes un budžeta ministru] par nodokļu uzlikšanu siltuma un elektroenerģijas koģenerācijai paredzētas dabasgāzes piegādēm.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2003/96 2.–5., 24. un 25. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Tas, ka nav Kopienas noteikumu, kas nosaka minimālo nodokļa likmi elektroenerģijai un energoproduktiem, kas nav minerāleļļas, var nelabvēlīgi ietekmēt iekšējā tirgus pareizu darbību.

(3) Iekšējā tirgus pareizai darbībai un citu Kopienas politikas mērķu sasniegšanai Kopienas līmenī nepieciešams noteikt minimālo nodokļu līmeni vairumam energoproduktu, ieskaitot elektroenerģiju, dabas gāzi un akmeņogles.

(4) Būtiskas atšķirības valsts nodokļu līmeņos enerģētikas nozarē, ko piemēro dalībvalstis, var izrādīties kaitīgas iekšējā tirgus pareizai darbībai.

(5) Nosakot attiecīgus Kopienas minimālos nodokļu līmeņus, varētu samazināt esošās atšķirības valsts nodokļu līmeņos.

[..]

(24) Būtu jāatļauj dalībvalstīm piemērot dažādus citus atbrīvojumus vai samazinātus nodokļu līmeņus, ja tas nekaitēs iekšējā tirgus pareizai darbībai un neradīs konkurences traucējumus.

(25) Jo īpaši atvieglojumus var piemērot siltuma un elektroenerģijas koģenerācijai un, veicinot alternatīvu enerģijas avotu izmantošanu, atjaunojamiem enerģijas veidiem."

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis uzliek nodokļus energoproduktiem un elektroenerģijai saskaņā ar šo direktīvu.

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu:

"Papildus [Padomes] Direktīvā 92/12/EEK [(1992. gada 25. februāris) par vispārēju režīmu akcīzes precēm un par šādu preču glabāšanu, apriti un uzraudzību (OV 1992, L 76, 1. lpp.)] noteiktajiem vispārējiem noteikumiem, kas regulē ar nodokli apliekamo produktu neapliekamu izmantošanu, un neskarot citus Kopienas noteikumus, dalībvalstis saskaņā ar nosacījumiem, kurus tās nosaka, lai

nodrošinātu pareizu un tūlītēju šo atbrīvojumu piemērošanu un nepieļautu nekādu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nodokļu apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, atbrīvo no nodokļiem šādus produktus:

a) energoproduktus vai elektroenerģiju, ko izmanto elektroenerģijas ražošanai, vai elektroenerģiju, ko izmanto, lai saglabātu spēju ražot elektroenerģiju. Tomēr, ņemot vērā vides politiku, dalībvalstis var uzlikt šiem produktiem nodokļus, ņemot vērā šajā direktīvā noteiktos minimālos nodokļu līmeņus. Šādā gadījumā nodokļu uzlikšanu šiem produktiem neņem vērā, lai sasniegtu 10. pantā noteikto minimālo nodokļu līmeni elektroenerģijai".

6 Šīs pašas direktīvas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts:

"Neskarot citus Kopienas noteikumus, dalībvalstis, veicot fiskālo kontroli, var piemērot pilnīgus vai daļējus atbrīvojumus vai nodokļu līmeņa samazinājumus:

[..]

c) energoproduktiem un elektroenerģijai, ko izmanto siltuma un elektroenerģijas koģenerācijai".

7 Ar Direktīvas 2003/96 18. pantu ir izveidoti pārejas režīmi, kas ir specifiski dažām dalībvalstīm. Attiecībā uz Francijas Republiku šīs direktīvas 18. panta 10. punktā ir noteikts:

"Francijas Republika var piemērot pilnīgus un daļējus atbrīvojumus vai samazinātu nodokļa līmeni energoproduktiem un elektroenerģijai, ko izmanto valsts, reģionālās un pašvaldības iestādes vai citas valsts struktūras attiecībā uz darbību vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes līdz 2009. gada 1. janvārim.

Francijas Republika var piemērot pārejas laiku līdz 2009. gada 1. janvārim, lai pielāgotu savu esošo elektroenerģijas nodokļu sistēmu šajā direktīvā izklāstītajiem noteikumiem. Šajā laikā jāņem vērā esošais vietējais elektroenerģijas nodokļu vispārējais vidējais līmenis, lai novērtētu, vai tiek ievērotas šajā direktīvā noteiktās minimālās likmes."

8 Minētās direktīvas 21. pantā ir noteikts:

"1. Papildus Direktīvā [92/12] noteiktajiem vispārējiem noteikumiem, kas definē nodokļa uzliekamības gadījumu, un maksājumu kārtībai energoproduktu nodokļu summa arī jāmaksā, ja rodas 2. panta 3. punktā minētie nodokļa uzliekamības gadījumi.

[..]

5. [..]

Uzņēmumu, kas ražo elektroenerģiju savām vajadzībām, uzskata par izplatītāju. Neatkarīgi no 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta dalībvalstis var atbrīvot nelielus elektroenerģijas ražotājus no nodokļa, ja tās apliek ar nodokli produktus, kas tiek izmantoti šās elektroenerģijas ražošanai.

[..]"

9 Direktīvas 2003/96 28. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis tās noteikumus piemēro no 2004. gada 1. janvāra, izņemot šīs direktīvas 16. panta un 18. panta 1. punkta noteikumus, ko dalībvalstis var piemērot no 2003. gada 1. janvāra.

Francijas tiesības

10 *Code des douanes* [Muitas kodeksa] redakcijā, kas bija piemērojama no 2004. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, 266.*quinquies* panta 1. punktā bija noteikts:

"Dabasgāzei [..] tiek uzlikts iekšējais patēriņa nodoklis, to piegādājot galapatērētājam."

11 Muitas kodeksa 266.*quinquies* panta 3. punktā, redakcijā, kas bija piemērojama no 2006. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, bija paredzēts:

"[..]

No nodokļa atbrīvo arī tādas gāzes piegādes, kas ir paredzēta izmantošanai:

[..]

c) par kurināmo elektroenerģijas ražošanai, no 2006. gada 1. janvāra, ja vien minētās piegādes nav paredzēts izmantot 266.*quinquies* panta A daļā minētajās iekārtās."

12 Muitas kodeksa, redakcijā, kas bija piemērojama no 2006. gada 1. janvāra, 266.*quinquies* panta A daļa bija formulēta šādi:

"Dabasgāzes un minerāleļļu piegādes, ko ir paredzēts izmantot koģenerācijas iekārtās kombinētai siltuma un elektroenerģijas vai siltuma un mehāniskās enerģijas ražošanai, ir atbrīvotas no iekšējiem patēriņa nodokļiem, kas paredzēti 265. un 266.*quinquies* pantā, piecus gadus, sākot no iekārtu nodošanas ekspluatācijā. [..]

Šis atbrīvojums ir piemērojams iekārtām, kas ir laistas ekspluatācijā ne vēlāk kā līdz 2007. gada 31. decembrim. [..]

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13 Savai papīra ražošanas darbībai *UPM* izmanto siltuma un elektroenerģijas koģenerācijas iekārtu ar dabas gāzi kā kurināmo.

14 Uz dabasgāzi, kas *UPM* piegādāta laikposmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 1. aprīlim, piegādātāja starpnieks attiecināja Muitas kodeksa 266.*quinquies* pantā paredzēto iekšējo nodokli par dabasgāzes patēriņu (turpmāk tekstā – "*TICGN*"), to pieskaitot rēķina summai.

15 Uzskatot, ka šo piegāžu daļa, kas esot izmantota, lai ražotu elektroenerģiju, būtu bijusi jāatbrīvo no šī nodokļa saskaņā ar Direktīvas 2003/96 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu, *UPM* vērsās *tribunal administratif de Cergy-Pontoise* [Seržī Pontuāzas Administratīvā tiesa] (Francija) ar lūgumu atmaksāt šādi samaksāto nodokli, kā arī atlīdzināt kaitējumu, kas tai esot nodarīts tāpēc, ka Francijas Republika esot nokavējusi šīs direktīvas transponēšanu.

16 Ar 2013. gada 17. jūlija spriedumu *tribunal administratif de Cergy-Pontoise*, konstatējusi, ka daļēji tiesvedība lietā ir jāizbeidz pirms sprieduma taisīšanas, ciktāl prasība attiecas uz summām, kuras ir atmaksātas par laikposmu no 2007. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 31. martam, *UPM* prasījumus pārējā daļā noraidīja. Ar 2016. gada 15. marta spriedumu *cour administrative d'appel de Versailles* [Versaļas Administratīvā apelācijas tiesa] (Francija) noraidīja *UPM* iesniegto apelācijas sūdzību, jo uz

šīs sabiedrības izmantoto dabasgāzi attiecās tikai minētās direktīvas 15. pants, nevis šīs pašas direktīvas 14. pants, un šīs dabasgāzes aplikšanas ar nodokli režīms nebija nošķirams atkarībā no tā, vai tā ir paredzēta siltuma ražošanai vai elektroenerģijas ražošanai.

17 2016. gada 17. maijā *UPM* par minēto spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā – *Conseil d'État* [Valsts padomē] (Francija).

18 Šī tiesa norāda, ka *UPM* izvirzītais pamats ir balstīts uz 2018. gada 7. marta spriedumu *Cristal Union* (C-31/17, EU:C:2018:168), kurā Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2003/96 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais obligātais atbrīvojums no nodokļa ir piemērojams energoproduktiem, kas tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai, ja šie produkti tiek izmantoti kombinētai elektroenerģijas un siltuma ražošanai šīs direktīvas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē.

19 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka *ministre de l'Action et des Comptes publics*, kas ir atbildētājs pamatlietā, apgalvo, ka, pat ja pieņem, ka Direktīvas 2003/96 15. pants nav vienīgā tiesību norma, kura ir piemērojama *UPM* situācijai, nodokļu uzlikšana, kas ir notikusi šajā situācijā, atbilst šīs direktīvas mērķiem, jo minētās direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāaplūko kopsakarā ar tās 21. panta 5. punkta trešo daļu, no kuras izriet, ka elektroenerģijas ražošanai izmantotās dabasgāzes atbrīvošana no nodokļa ir atkarīga no nodokļa uzlikšanas saražotajai elektroenerģijai, kā tas nav šajā gadījumā.

20 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punkta otro daļu Francijas Republikai līdz 2009. gada 1. janvārim bija iespēja izmantot pārejas periodu, lai pirms saskaņotā akcīzes nodokļa ieviešanas pielāgotu savu elektroenerģijas nodokļu sistēmu. Tomēr iekšējais nodoklis par elektroenerģijas gala patēriņu esot ticis ieviests tikai no 2010. gada 7. decembra Likuma Nr. 2010-1488 par jauno elektroenerģijas tirgus organizāciju (2010. gada 8. decembra *JORF*, 21467. lpp.) stāšanās spēkā brīža.

21 Tādējādi Francijas Republika neesot paredzējusi valsts elektroenerģijas nodokli laikposmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, kas ir aplūkots pamatlietā. Uz elektroenerģijas patēriņu attiecās tikai maksājums par elektroenerģijas sabiedrisko pakalpojumu, kā arī vietējie nodokļi par elektroenerģijas rēķina summu bez nodokļa. Tomēr uzņēmumi, kas elektroenerģiju ražo savām vajadzībām, bija atbrīvoti no vietējā nodokļa par elektroenerģiju.

22 Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jānoskaidro, vai atbrīvojums no nodokļa, ko dalībvalstis ir tiesīgas piemērot nelieliem elektroenerģijas ražotājiem saskaņā ar Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešo daļu, kā to apgalvo *ministre de l'Action et des Comptes publics*, var izrietēt no tādas situācijas, kāda pastāv attiecībā uz laikposmu pirms 2011. gada 1. janvāra un kurā Francijas Republika vēl nebija ieviesusi iekšējo nodokli par elektroenerģijas gala patēriņu, ne līdz ar to arī atbrīvojumu no šī nodokļa par labu nelieliem ražotājiem. Attiecīgā gadījumā ir jānoskaidro arī tas, kā ir jākombinē Direktīvas 2003/96 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta un tās 21. panta 5. punkta trešās daļas noteikumi, it īpaši, lai uzzinātu, vai tie izraisa minimāla nodokļa uzlikšanu, kas izriet no nodokļa uzlikšanas elektroenerģijai, kura ir saražota, izmantojot no nodokļa atbrīvotu dabasgāzi, vai no atbrīvojuma no nodokļa par elektroenerģijas ražošanu, kad dalībvalstij ar nodokli ir jāapliek izmantotā dabasgāze.

23 Šādos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešās daļas] noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos paredzētā iespēja dalībvalstīm atbrīvot no nodokļa nelielus elektroenerģijas ražotājus, kamēr ar nodokli tiek aplikti šīs elektroenerģijas ražošanā izmantotie energoprodukti, var izrietēt no tādas

situācijas, kāda aprakstīta [pamatlietā], laikā pirms 2011. gada 1. janvāra, kad atbilstoši [šajā] direktīvā pieļautajam [Francijas Republikā] vēl nebija ieviests iekšējais elektroenerģijas gala patēriņa nodoklis un līdz ar to – nelielu ražotāju atbrīvojums no šī nodokļa?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, kā ir jāapvieno [minētās] direktīvas [14. panta 1. punkta a) apakšpunkta] noteikumi ar [tās 21. panta 5. punkta trešās daļas] noteikumiem attiecībā uz nelieliem ražotājiem, kuri savu saražoto elektroenerģiju patērē savas darbības vajadzībām? It īpaši, vai no tiem izriet minimāls nodoklis saistībā ar nodokli par elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot no nodokļa atbrīvotu dabasgāzi, vai saistībā ar atbrīvojumu no nodokļa par elektroenerģijas ražošanu, kad valstij ar nodokli ir jāapliek izmantotā dabasgāze?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

24 Francijas valdība apstrīd lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, jo atbilde uz uzdotajiem jautājumiem neesot vajadzīga faktiskam pamatlietas atrisinājumam.

25 Šī valdība uzskata, ka pārejas periodā, kas Francijas Republikai bija noteikts, lai pielāgotu savu elektroenerģijas nodokļa režīmu saskaņā ar Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punktu, šī dalībvalsts varēja saglabāt savu valsts elektroenerģijas nodokļu sistēmu, jo tā atbilda šajā direktīvā noteiktajām minimālajām nodokļa likmēm.

26 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka tikai valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai un cik piemēroti ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties atbildēt uz valsts tiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Šajā gadījumā ir jāatgādina, ka iesniedzējtiesā ir iesniegta kasācijas sūdzība par lēmumu, ar ko ir noraidīta *UPM* prasība atmaksāt Muitas kodeksa 266.*quinquies* pantā paredzēto *TICGN*, jo šī sabiedrība uzskata, ka dabasgāzes daļa, kas ir patērēta elektroenerģijas ražošanai, bija jāatbrīvo no šī nodokļa saskaņā ar Direktīvas 2003/96 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

29 Šādos apstākļos nešķiet, ka prejudiciālie jautājumi, tā kā tie attiecas uz Savienības tiesību normu interpretāciju, iesniedzējtiesā izskatāmās lietas kontekstā būtu acīmredzami neatbilstoši.

30 Šajā ziņā nav nozīmes tam, ka Francijas Republikai saskaņā ar Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punktu bija piešķirts pārejas periods, lai savu elektroenerģijas nodokļu sistēmu pielāgotu šīs direktīvas noteikumiem, jo šie apsvērumi ir saistīti ar atbildēm pēc būtības, kas ir jāsniedz uz uzdotajiem jautājumiem, nevis ar to pieņemamību.

31 Tādēļ šie prejudiciālie jautājumi ir jāuzskata par pieņemamiem.

Par pirmo jautājumu

32 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešās daļas otrais teikums ir interpretējams tādējādi, ka atbrīvojumu no nodokļa, kas šajā tiesību normā ir paredzēts nelieliem elektroenerģijas ražotājiem, ciktāl, atkāpjoties no šīs direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta, energoprodukti, kuri tiek izmantoti šīs elektroenerģijas ražošanai, tiek aplikti ar nodokli, Francijas Republika varēja piemērot tai piešķirtajā pārejas periodā saskaņā ar minētās direktīvas 18. panta 10. punkta otro daļu līdz 2009. gada 1. janvārim, kura laikā šī dalībvalsts neieviesa šajā pašā direktīvā paredzēto elektroenerģijas nodokļa sistēmu.

33 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka laikposmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 1. aprīlim *UPM* tika piemērots *TICGN* attiecībā uz dabasgāzi, ko tā izmantoja elektroenerģijas ražošanai. Turklāt ir skaidrs, ka, tā kā šādi saražotā elektroenerģija tiek izmantota savām vajadzībām, tai nebija piemērojami vietējie elektroenerģijas nodokļi.

34 Francijas valdība apgalvo, ka tad, ja saražotā elektroenerģija faktiski ir atbrīvota no nodokļa, šīs elektroenerģijas ražošanai paredzētie energoprodukti ir jāapliek ar nodokli. Direktīva 2003/96 pati par sevi paredz minimālā nodokļa uzlikšanu, kas izriet vai nu no nodokļa uzlikšanas elektroenerģijai, kura ir saražota, izmantojot atbrīvojumu no nodokļa par energoproduktiem, kas tiek izmantoti šīs elektroenerģijas ražošanai, vai nu no minimālā nodokļa uzlikšanas energoproduktiem, kuri tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai, ja šī pēdējā minētā ir atbrīvota no nodokļiem.

35 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai nodokļa uzlikšana dabasgāzei, ko prasītājs pamatlietā ir izmantojis, lai ražotu elektroenerģiju, lai gan Francijas Republika nebija ieviesusi ne iekšēju nodokli par elektroenerģijas gala patēriņu, kas ir paredzēts šī sprieduma 20. punktā, ne līdz ar to atbrīvojumu no šī nodokļa attiecībā uz nelieliem ražotājiem, atbilst Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešās daļas otrajam teikumam.

36 Jāatgādina, ka Direktīvā 2003/96 ir paredzēts ieviest saskaņotu nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai.

37 Šajā ziņā no šīs direktīvas mērķiem izriet, ka tajā ir paredzēts saskaņots nodokļu režīms energoproduktiem un elektroenerģijai, kura mērķis, kā tas izriet no tās 2.–5. un 24. apsvēruma, ir sekmēt iekšējā tirgus pareizu darbību enerģētikas nozarē, īpaši novēršot konkurences izkropļojumus (šajā ziņā skat. spriedumus, 2018. gada 7. marts, *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 29. punkts, un 2018. gada 27. jūnijs, *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 34. punkts).

38 Šajā nolūkā, runājot it īpaši par elektroenerģiju, Savienības likumdevējs, kā tas izriet no 5. lappuses Paskaidrojuma rakstā par priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem (OV 1997, C 139, 14. lpp.), ir izvēlējies likt dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 2003/96 1. pantu aplikt ar nodokli saražoto elektroenerģiju, bet energoproduktus, kuri tiek izmantoti tās ražošanai, attiecīgi atbrīvot no nodokļiem, lai izvairītos no elektroenerģijas dubultas aplikšanas ar nodokļiem (spriedumi, 2018. gada 7. marts, *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 30. punkts, un 2018. gada 27. jūnijs, *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 35. punkts).

39 Tādējādi Direktīvas 2003/96 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka dalībvalstis no nodokļa atbrīvo energoproduktus un elektroenerģiju, ko izmanto elektroenerģijas ražošanai. Saskaņā ar šīs direktīvas 21. panta 5. punkta pirmo daļu elektroenerģija un dabasgāze, kas tiek izmantota elektroenerģijas ražošanai, tiek apliktas ar nodokli brīdī, kad izplatītājs vai otrreizējais izplatītājs to piegādā.

40 Minētās direktīvas 21. panta 5. punkta trešās daļas otrajā teikumā tomēr ir paredzēts izņēmums no šiem noteikumiem par labu nelieliem ražotājiem, jo dalībvalstis var no nodokļa atbrīvot to saražoto elektroenerģiju, ja tās ar nodokli apliek energoproduktus, kas tiek izmantoti šīs elektroenerģijas ražošanai.

41 Tādējādi, atkāpjoties no šī principa par nodokļa uzlikšanu saražotajai elektroenerģijai, šajā 21. panta 5. punkta trešās daļas otrajā teikumā dalībvalstīm ir sniegta iespēja no nodokļa atbrīvot elektroenerģiju, ko ir saražojuši nelieli ražotāji un kas tiek patērēta savām vajadzībām, ar nosacījumu, ka tās nodokli uzliek energoproduktiem, kuri tiek izmantoti šīs elektroenerģijas ražošanai (spriedums, 2018. gada 27. jūnijs, *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 36. punkts).

42 Tiesa 2018. gada 27. jūnija sprieduma *Turbogás* (C-90/17, EU:C:2018:498) 37. punktā ir spriedusi, ka minētā 21. panta 5. punkta trešās daļas otrā teikuma noteikumi par nelieliem ražotājiem ir saistīti tikai ar noteikumiem, saskaņā ar kuriem elektroenerģijai ir piemērojams ar Direktīvu 2003/96 ieviestais saskaņotais nodokļu režīms, lai novērstu administratīvās izmaksas, kas ir saistītas ar nodokļa uzlikšanu šajos konkrētajos apstākļos.

43 Nodokļa uzlikšanu dabasgāzei, kas ir aplūkota pamatlietā, nevar uzskatīt par tādu, kura izriet no atkāpes nodokļu režīma, kas šīs direktīvas 21. panta 5. punkta trešās daļas otrajā teikumā ir paredzēts attiecībā uz nelieliem ražotājiem. Francijas Republika nebija ieviesusi elektroenerģijas nodokļu režīmu, no kura šajā noteikumā ir atļauts atkāpties.

44 Saskaņā ar Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punkta otro daļu Francijas Republikai faktiski bija piešķirts pārejas periods līdz 2009. gada 1. janvārim, lai savu elektroenerģijas nodokļu režīmu pielāgotu šīs direktīvas noteikumiem.

45 Tādējādi līdz šim datumam Direktīvā 2003/96 paredzēto minimālo nodokļa likmju ievērošana kā viens no Savienības tiesībās paredzētajiem noteikumiem par elektroenerģijas aplikšanu ar nodokli bija vienīgais pienākums, kas bija Francijas Republikas rīcībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Messer France*, C-103/17, EU:C:2018:587, 23. punkts).

46 Tādējādi Francijas Republika varēja brīvi saglabāt savu elektroenerģijas nodokļu sistēmu līdz Direktīvas 2003/96 stāšanās spēkā dienai.

47 Tiesa 2018. gada 25. jūlija sprieduma *Messer France* (C-103/17, EU:C:2018:587) 31. punktā jau ir konstatējusi, ka attiecībā uz pamatlietā aplūkoto laikposmu Francijas Republika nav grozījusi savu elektroenerģijas nodokļu sistēmu, lai izveidotu šādu akcīzes nodokli. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka tā tika ieviesta ar 2010. gada 7. decembra Likumu Nr. 2010-1488 par jaunu elektroenerģijas tirgus organizāciju, kas ir paredzēts šī sprieduma 20. punktā un ar ko tika izveidots iekšējais nodoklis par elektroenerģijas gala patēriņu.

48 Kā Tiesa to ir atgādinājusi šī sprieduma 42. punktā, Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešās daļas otrais teikums ir tikai saskaņotā nodokļu režīma piemērošanas noteikums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 27. jūnijs, *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 37. punkts). Tādējādi, runājot par pamatlietu, Francijas Republika nevar atsaukties uz režīma piemērošanas noteikumu, kas nebija ieviests ar šo lietu saistīto faktisko apstākļu rašanās brīdī.

49 Runājot par Francijas valdības argumentu par pārejas režīmu, kas ir paredzēts Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punkta otrajā daļā, ir jāatgādina, ka šis pārejas režīms ir interpretējams šauri (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2006. gada 7. decembris, *Eurodental*, C-240/05, EU:C:2006:763, 54. punkts, un 2019. gada 27. februāris, Grieķija/Komisija, C-670/17 P, EU:C:2019:145, 52. punkts). No šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka tajā paredzētais pārejas periods attiecas tikai uz Francijas Republikas iespēju pielāgot savu elektroenerģijas nodokļu sistēmu, nevis uz iespēju, kas ir saistīta ar nodokļa uzlikšanu energoproduktiem, kuri tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai.

50 Šādu Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punkta otrās daļas interpretāciju apstiprina tas, ka Savienības likumdevējs skaidri ir paredzējis šādus produktus pārejas režīmā, kas ir paredzēts šī 18. panta 10. punkta pirmajā daļā, kurā ir precizēts, ka Francijas Republika var piemērot pilnīgus un daļējus atbrīvojumus vai samazinātu nodokļa līmeni minētajiem energoproduktiem un elektroenerģijai, ko izmanto valsts, reģionālās un pašvaldības iestādes vai citas valsts struktūras.

51 Tādējādi Direktīvas 2003/96 18. panta 10. punkta otrajā daļā paredzētajā pārejas periodā šajā direktīvā paredzētie noteikumi, kas attiecas uz atbrīvojumu no nodokļa par energoproduktiem, kuri tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai, bija pilnībā piemērojami Francijas Republikai.

52 Kā Tiesa to jau ir norādījusi, ja Savienības likumdevējs ir paredzējis atļaut dalībvalstīm atkāpties no obligātā ar Direktīvu 2003/96 ieviestā atbrīvojuma no nodokļa režīma, tas to ir paredzējis tieši attiecīgi šīs direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā, saskaņā ar kuru tās var uzlikt nodokli energoproduktiem, kas tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai, tādu iemeslu dēļ, kuri ir saistīti ar vides aizsardzību, un minētās direktīvas 21. panta 5. punkta trešās daļas otrajā teikumā, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kas no nodokļa atbrīvo elektroenerģiju, kuru ir saražojuši nelieli elektroenerģijas ražotāji, ar nodokli apliek energoproduktus, kas tiek izmantoti šīs elektroenerģijas ražošanai (spriedums, 2018. gada 7. marts, *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 27. punkts).

53 Tādējādi no Direktīvas 2003/96 struktūras izriet, ka, izņemot šos divus īpašos gadījumus, obligātais atbrīvojums no nodokļa attiecībā uz energoproduktiem, kas tiek izmantoti elektroenerģijas ražošanai, kurš ir paredzēts šīs direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā, dalībvalstīm ir piemērojams bez nosacījumiem (spriedums, 2018. gada 7. marts, *Cristal Union*, C-31/17, EU:C:2018:168, 28. punkts).

54 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2003/96 21. panta 5. punkta trešās daļas otrais teikums ir interpretējams tādējādi, ka atbrīvojumu no nodokļa, kas šajā tiesību normā ir paredzēts attiecībā uz nelieliem elektroenerģijas ražotājiem, ja, atkāpjoties no šīs direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta, šīs elektroenerģijas ražošanai izmantotie energoprodukti tiek aplikti ar nodokli, Francijas Republika nedrīkstēja piemērot pārejas periodā, kas saskaņā ar minētās direktīvas 18. panta 10. punkta otro daļu tai piešķirts līdz 2009. gada 1. janvārim un kurā šī dalībvalsts neieviesa šajā pašā direktīvā paredzēto elektroenerģijas nodokļu sistēmu.

Par otro jautājumu

55 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

56 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai, 21. panta 5. punkta trešās daļas otrais teikums ir interpretējams tādējādi, ka atbrīvojumu no nodokļa, kas šajā tiesību normā ir paredzēts attiecībā uz nelieliem elektroenerģijas ražotājiem, ja, atkāpjoties no šīs direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta, šīs elektroenerģijas ražošanai izmantotie energoprodukti

tiek aplikti ar nodokli, Francijas Republika nedrīkstēja piemērot pārejas periodā, kas saskaņā ar minētās direktīvas 18. panta 10. punkta otro daļu tai piešķirts līdz 2009. gada 1. janvārim un kurā šī dalībvalsts neieviesa šajā pašā direktīvā paredzēto elektroenerģijas nodokļu sistēmu.

[Paraksti]